

STORTINGET

Representantforslag 293 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Marthe Hammer, Ingrid Fiskaa og Marian Hussein

Dokument 8:293 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marthe Hammer, Ingrid Fiskaa og Marian Hussein om at Norge må ta sin del av ansvaret for et fritt Palestina

Til Stortinget

Bakgrunn

Den internasjonale domstolen slår i sin uttalelse av 19. juli 2024 fast at Israels folkerettsbrudd i de palestinske områdene angår alle stater, selv om disse statene selv ikke er berørt av bruddene. Ifølge domstolen har tredjestater som Norge en negativ forpliktelse til å påse at samhandling med Israel ikke omfatter okkuperte områder, og en positiv forpliktelse til å innføre tiltak som hindrer at norske personer eller selskaper handler eller gjør investeringer som bidrar til å opprettholde den ulovlige okkupasjonen eller brudd på humanitæretten.

Regjeringen har påbudt merking av bosettervarer, og etter vedtak fattet i Stortinget juni 2025 skal det innføres forbud mot handel og investeringer med selskaper som medvirker til Israels ulovlige okkupasjon av palestinske områder (Vedtak nr. 1250 (2024–2025)). Frihandelsavtalen som Norge via EFTA har med Israel, skiller ikke mellom Israel og okkupert territorium. En slik distinksjon burde ha fremkommet i kapittelet om opprinnelsesregler eller i avtalens innledende artikler, men det er ikke tilfelle. Det er uklart hvordan myndighetene kan sikre at varer og tjenester omfattet av frihandelsavtalen ikke har tilknytning til de okkuperte områdene, all den

tid Israel ikke gjør et tydelig skille mellom varer og tjenester fra Israel og de okkuperte områdene. Frihandelsavtalen med Israel harmonerer verken med forbudet mot handel med selskaper som medvirker til Israels ulovlige okkupasjon av palestinske områder, eller med den folkerettslige forpliktelsen som Den internasjonale domstolen mener Norge har til å differensiere.

Visse miljøer i Norge støtter åpent opp om de ulovlige bosettingene. I Norge er det ytringsfrihet, så slike miljøer står fritt til å mene hva de vil i det offentlige ordskiftet. Økonomiske bidrag fra enkeltindivider og organisasjoner i Norge til de ulovlige bosettingene er Norge ifølge Den internasjonale domstolen folkerettslig forpliktet til å stanse. Forslagsstillerne er ikke kjent med at det er iverksatt systematisk etterforskning for å avdekke eventuelle norske økonomiske bidrag til de ulovlige bosettingene. Dersom det foreligger slik økonomisk støtte, bør den straffeforfølges.

I desember 2025 fattet Stortinget vedtak om at regjeringen i samarbeid med land i regionen skal arbeide for israelsk medansvar for gjenoppbyggingen av Gaza (Vedtak nr. 76 (2025–2026)). «Som sentral bidragsyter har Norge interesse av å bidra til en avklaring av erstatningsansvar,» lyder det i vedtaket. Foreløpig er det lite som tyder på at Israel betaler noen krigsskadeerstatning. Forslagsstillerne ser med interesse på hvordan Norge har bidratt til å opprette en internasjonal kravkommisjon for Ukraina, nettopp for å påse at Russland på sikt betaler for alt tap og skade i Ukraina. Krav om erstatning for tap og skade skal meldes inn til kommisjonen som skal fastsette erstatning i de enkelte sakene. Som leder av giverlandsgruppen for Palestina bør Norge stå i spissen for at det også opprettes en slik kravkommisjon for Palestina, slik at palestinske aktører kan mel-

de inn tap og skade og få erstatning og at Israel på sikt må betale for krigsskadene.

Israel har begått systematiske folkerettsbrudd mot det palestinske folk i snart 80 år uten at det internasjonale samfunnet har satt ned foten. Straffefriheten er nærmest total. Under den nåværende israelske regjeringen har situasjonen forverret seg betydelig med total ødeleggelse av livsbetingelsene i Gaza, blokade av mat og humanitære nødvendigheter og en voldsom økning i bosettinger. Bare de siste månedene har man sett en enorm fordrivelse av palestinere på Vestbredden og innføring av dødsstraff for palestinere. Omfanget av overgrep og uttalte intensjoner varsler et folkemord. At Israel holdes ansvarlig for sine overgrep er helt nødvendig for det palestinske folks og kulturs overlevelse, og det er viktig for å opprettholde respekten for folkeretten i hele verden. Hvorfor skal noen holde seg til reglene dersom andre kan gjøre som de vil? Etterforskningen i Den internasjonale domstolen og Den internasjonale straffedomstolen er derfor av vesentlig betydning. Israel har imidlertid ikke ratifisert Roma-vedtektene om Den internasjonale straffedomstolen, og det vil derfor være aktuelt å vurdere opprettelse av et internasjonalt spesialtribunal slik det er opprettet for Ukraina. Et spesialtribunal bør være komplementært til Den internasjonale

straffedomstolen. Et fritt Palestina avhenger av at de som er ansvarlige for planlegging og gjennomføring av folkerettsbruddene, straffefølges. Derfor bør Norge stå i spissen for opprettelsen av et slikt spesialtribunal.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fryse frihandelsavtalen med Israel.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at norske økonomiske bidrag til israelske bosettere etterforskes og straffefølges.
3. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til oppretting av en internasjonal kravskommisjon for Palestina, slik at Israel holdes økonomisk ansvarlig for krigsskader i palestinske områder.
4. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til oppretting av et internasjonalt spesialtribunal, slik at ansvarlige for planlegging og gjennomføring av Israels krigsforbrytelser i regionen straffefølges.

19. mai 2026

Marthe Hammer

Ingrid Fiskaa

Marian Hussein